

שבועות מב

עניין: אין אדם חוטא ולא לו

סידורו של שבת שורש ו' ענף ג'

או שחטא במסירות ומלשינות ומסר ממון של ישראל ביד גוי. וכמה הגדיל עונו בזה עד שיצא מכלל גדר אדם. כי אמרו אין אדם חוטא ולא לו. וכשהוא חוטא בדבר שאין מגיע לו הנאה ממנו. רק לאבד את חבירו ולחסרו ולצעורי קא מכוין. יצא מכלל אדם ונכנס בכלל אומות העולם. שאמרו רז"ל (ב"מ קי"ד) אתם קרוים אדם ואין אומות העולם קרוים אדם. הנה שורש העבירה

תענית ח.

מאי דכתיב אם ישוך הנחש בלא לחש ואין

יתרון לבעל הלשון לעתיד לבא מתקבצות ובראות כל החיות אצל הנחש ואומרים לו ארי דורס ואוכל זאב טורף ואוכל אתה מה הנאה יש לך אמר להם ואין יתרון לבעל הלשון אמר רבי אמי אין תפלתו של אדם

רבינו יונה אבות א, ו

וקנה לך חבר. לשלשה דברים צריך אדם אל החבר הטוב. האחד, לדברי תורה,

כמו שאמר רז"ל (תענית ז, א): הרבה תורה למדתי מרבתי ועם חברי יותר מרבתי. והשני, למצות, שאף כשאין חברי חסיד ממנו ופעמים שגם הוא עושה אשר לא כדת, כשהוא נהנה בדבר עושה העבירה, אבל אין חפצו ורצונו שחבריו יעשנה, כי אין לו הנאה בזה, וכמו שאמרו (ב"מ ה, ב): אין אדם חוטא ולא לו, אם כן נמצא כי יוכיח חבריו מן העבירות, וחבריו ישלם לו כפעלו, ונמצאו שניהם חוזרין בתשובה, כל אחד על פי חבריו. והשלישי, לענין העצה שיקחנו להיות לו מעיר לעזור בכל עניניו ולקחת ממנו עצה טובה, ולהיות לו בן סודו, אחר היותו עמו בבית ולא יגלנו לאחרים לבל יפרו

כתב סופר פרשת קדושים

הַרְבֵּיָה חֹכִים אֶת עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלֶיךָ חֶטֶא עֵינֵי רַעַצְךָ, וְכִלְעַם" שְׂאֻמְרָה: צוּק"א
בְּמֵאֵנֶר הִלֵּל לִבְךָ וְהָאֵל דַּעֲלֵךְ כִּכְאֵי לַחֲבֹךְ לֹא תַעֲבֹד, וְאִידֵךְ מִרְשָׁא ע"פ הַכֵּל
שְׂפִידִיכָא אֵין אִדָּם חוּטָא וְלֹא לוֹ, אֲלֵא בְּדִלֵי חוּטָא לְהַנְחֵל בּוֹשָׁא אִו לְחֹמֶר" וּנְוֹן וְכַדּוּמָה,
וְהִנֵּה אִם א' וַיִּשְׂרָאֵל חוּטָא כּוֹלָם עַרְבִים וְעַכְשִׁי עַל יָדוֹ, וְלַחֲצִירוֹ לֹא הִי הִנֵּה כֵּל בְּנוֹה
שְׁחֵטָא הוּא וְהִנֵּה, וְאִם יִשְׁבֹּב הַחוּטָא אֵל לְבֹ קוֹדֶם שִׁמְעָא כִי הוּא חוּטָא לְהַנְחֵל עֲלֵנוּ
וְיִקְבֵּל עוֹכֵס אֲבָל רֹלֶה בְּהַנְחֵל שִׁים לֹא עָמָה וְאִינוּ חָס לְעוֹכֵס הַנְּחֵל עֲלֵיו וְשׁוֹקֵל הַנְּחֵל
כַּעֲשֵׂה לְעוֹכֵס הַנְּחֵל, אֲבָל אִינוּ צָנִי יִשְׂרָאֵל שִׁיעֲכֹס עֲבֹדוֹ לֹא הִי שׁוֹם הַנְּחֵל וַיַּעֲכֹס וּ"ו",
וְאִם אֲוֵהֶב אֶת רַעִי וְחֲצִירוֹ כּוֹוֹתוֹ לֹא יַעֲשֵׂה עֲצִירָה כֵּל, כִּי גַם הוּא לֹא יַעֲשֵׂה עֲצִירָה
וְיִקְבֵּל עוֹכֵס וּצְנִי שִׁינֵּה וְעֲצִירָה בְּשַׁעַת עֲשִׂיתוֹ אֲוֵהֶב, וְהָאֵל דַּעֲלֵךְ לִבְךָ כֵּל גָּדוֹל
בְּחֹרֶה וְהָאֵל דַּעֲלֵךְ כִּכְאֵי לַחֲבֹךְ לֹא תַעֲבֹד, וּנְוֹיֵלֵל אִם יִשְׁבֹּב תַּמִּיד כ"ז יֵה' שְׁמוֹר וְגִדּוֹר
וְעֲצִירָה וְלֹא יַעֲשִׂינָה, אֲבָל אֵין לְבַמּוֹר שְׁחֹרֶה וְהָאֵל הַנְּחֵל זִיל גִּמּוֹר מִרְשָׁא הוּא,
וְהָאֵל כּוֹכֵב ר"ע וְהַנְּחֵל לְרַעַךְ כּוֹוֹךְ זֶה כֵּל גָּדוֹל בְּחֹרֶה כֵּה"ל וְצוּק"א הַחֲרָכְתִּי וְ"פ
הַרְבֵּה חֹכִים אֶת עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלֶיךָ חֶטֶא דַּעֲלֵךְ עֵינֵי רַעַצְךָ הִי" תּוֹכַחְתְּךָ שְׁחֵטָא עַל לְבֹ
שְׁלֵא יַחֲטֵא לְעוֹנֵן לֹא יִשָּׂא אֲחֵר הַחֲטֵא עֲלֵיו צְנִי שׁוֹם הַנְּחֵל וְכ"ל:

שפתי חיים מועדים אי

— אתה נותן יד לפושעים

"בגלל שיצר הרע שבו חזק ותופס בו בחזקה ומשתלט עליו, ועל כן הוא הולך

שובב, ואינו רוצה לשוב בתשובה, ואם כן איך יתחיל לחזור בתשובה? קב"ה רואה את דרכיו שהוא הולך ברע בלא תועלת, הנה אדם חושב שיפיק תועלת מעשיית הרע, שהרי אילולי כן לא היה חוטא, כי "חוקה אין אדם חוטא ולא לר" (ב"מ ה:), כלומר, אדם רוצה לעבור עבירה רק בגלל חשוש שירויח מזה, אבל האמת היא שהוא טועה בזה! כי אי אפשר בשום אופן להצליח באמת מעשיית חטאים, כי אף אם ע"י החטא מרויח משהו, הרווח הוא זמני, וכסופו של דבר בזה או בכא יהיה הפסדו ועונשו לאין ערוך גדול יותר מאשר הרווח, לכן עצם העובדה שאדם חוטא מבלי שיהיה לו תועלת מעוררת עליו רחמים. אמר הקב"ה אני צריך להחזיק בידו,

זוהר משפטים ח"ב דף קו ע"ב

אחיו על מתיא - אלא קרא (ס"א רישא דקרא) אמר בשׁוׁר דבר נס איור בחיו
והכי הוא וילך שׁובב בדרך לבו בגין דילך הרע דביה תקיף ואתהקף ביה ועי"ד
אזול שׁובב ולא בעי לאתבא בחיובתא - קב"ה חמי אורחיו דקא אזלין בביש בלא
תועלתא אמר קב"ה אנא אטעריכנא לאתקפא צדיה ה"ד דרכיו ראייו (וארפלאו)
דקא אזלין בתשובא אנא בעי למייבא ליה אסוותא - ה"ד וארפלאו קב"ה איור אצייל
בלביה ארריה דחיובתא ואסוותא לגשמתיא - ואגחור - מתיא ואגחור - כד"ל (שמות
ג) לך נחה את העם - אגחיג ליה קב"ה בחרח מישר כמאן דאתקף בידא דאחרא
ואפקיה מנו תשובא - ואשלם נחומים לו ולאכליו הא אחיו דמיתא איור (אנא)